

#1 NEW YORK TIMES BESTSELLER

Anansi Çocukları

NEIL GAIMAN

Murat Özbek çevirisıyla

BİR

Ki Bu Bölümde ÇOGUNLUKLA İsimler ve AİLE İlişkileri Anlatılır

Çoğu şeyin başladığı gibi, bu da bir şarkıyla başlar.

Ne de olsa önce söz vardı ve söz dediğinizin bir melodisi olurdu. Dünya bu şekilde yaratıldı, boşluk bu şekilde bölümlere ayrıldı, topraklar ve yıldızlar ve düşler ve küçük tanrılar ve hayvanlar bu şekilde dünyaya geldi.

Hepsi şarkıyla söylendi.

Şarkıcı önce, gezegenlerle ve tepelerle ve ağaçlarla ve okyanuslarla ve küçük vahşi hayvanlarla işini bitirdi, sonra da büyük vahşi hayvanlar yine şarkıyla var edildiler. Varlığın sınırındaki uçurumlar ve av arazileri ve karanlık hep şarkıyla söylendi.

Şarkılar kalıcıdır. Şarkılar süreklidir. Bir şarkı doğru söylendiğinde, imparatorları maskara eder, hanedanları devirir. Şarkıların anlattıkları olaylar ve insanlar, toprağa, düşe ve yokluğa karıştıktan çok sonra bile yaşamaya devam ederler. Şarkıların gücü budur.

Şarkılarla yapabileceğiniz başka şeyler de vardır. Sadece dünyalar kurmaya ya da varoluşu yeni baştan yaratmaya ya-

ramaz şarkılar. Şişko Charlie Nancy'nin babası, mesela, dışarı çıktığında harika olacağını umduğu, ummanın da ötesinde harika olacağını bildiği bir gece geçirmek için şarkıları kullanırdı.

Şişko Charlie'nin babası bara girmeden önce barmen, o gecei karaokenin büyük bir fiyasko olacağı kanaatindeydi; ama sonra ufak tefek yaşlı adam mekâna girdi, bir köşeye kurulmuş uyduruk sahnenin yanında oturan ve daha yeni bronzlaşmış tenleriyle gülüşlerinden turist oldukları anlaşılan sarışın-lara doğru aldırılmaz tavırlarla yürüdü. Onları şapkasını eğerek selamladı çünkü pırl pırl yeşil bir fötr şapkası ve limon sarısı eldivenleri vardı. Sonra kızların masasına yanaştı. Kızlar kıkırdadı.

“Eğleniyor musunuz hanımlar?” diye sordu.

Kızlar kıkırdamaya devam etti. Evet çok iyi vakit geçiriyorlardı, teşekkürler, burada tatildeydiler. “Daha yeni başladık, hele bir bekleyin,” dedi adam onlara.

Kızlardan yaşlıydı, hem de çok ama çok yaşlıydı; fakat zarafetin ta kendisiydi adeta. Saraylıları çağrıştıran kibar tavırlarıyla, böyle şeylerin hâlâ önemsendiği geçmiş bir çağdan fırlamış gibiydi. Barmen rahat bir nefes aldı. Barda böyle biri varsa, gece iyi geçecek demektir.

Barda karaoke vardı. Dans vardı. Yaşlı adam, o gece uyduruk sahneye şarkı söylemek için bir değil, iki kere çıktı. Sesi güzel, gülümsemesi mükemmeldi ve dans ederken ayakları uçuşuyordu. İlk seferinde sahneye “What's New Pussycat?”^{*} söylemek için çıktı. İkinci kez sahneye çıktığındaysa Şişko Charlie'nin hayatını mahvetti.

Şişko Charlie, annesi artık bir daha açmamak üzere kesin-kes kapattığı bir defter varsa (ve bahis konusu bey buna itiraz edecek olursa, itirazını alıp münasip bir yerine sokabilirdi),

* Bir Tom Jones şarkısı. -yhn

onun da bahtsız bir hata sonucu bu yaşlı keçiyle yaptığı evlilik olduğunu, ertesi sabah evi terk edeceğini, çok uzaklara gideceğini ve aklı varsa adamın onu takip etmeyeceğini dünya aleme ilan ettiğinde on yaşından biraz küçüktü. Büyüyüp, daha çok egzersiz yapmaya başladığı on dört yaşına kadar geçen süre zarfındaysa; yani hayatının sadece birkaç yılında, “şiško” olmuştu. O şiško değildi. Hatta doğrusunu söylemek gerekirse, toplu bile sayılmazdı. Sadece köşeleri biraz yuvarlaktı, o kadar. Ama Şişko Charlie ismi, tenis ayakkabısının tabanına yapışmış bir sakız gibi üzerine yapışıp kalmıştı. Kendisini insanlara “Charles” ya da yirmili yaşlarının başlarında yaptığı gibi Chaz ya da imza atarken, C. Nancy diye tanıttırdı, ama nafile: O isim, duvardaki çatlakları ve buzdolabının arkasındaki dünyayı işgal eden hamam böcekleri gibi, yaşamının her yeni sayfasına sızardı ve, beğenin ya da beğenmeyin –ki o beğenmezdi–, bir de bakardınız yeniden Şişko Charlie oluvermiş.

Mantıklı değildi ama, bunun sebebinin babası olduğunu biliyordu Şişko Charlie. Çünkü bu ismi ona babası takmıştı ve babası bir şeye bir isim taktı mıydı, o isim yapışır kalırdı.

Bir zamanlar Şişko Charlie'nin büyüdüğü Florida'daki sokağın karşısındaki evde yaşayan bir köpek vardı. Uzun bacakları ile dik kulaklarıyla ve bebekken burun üstü duvara toslamış gibi duran suratıyla, kestane rengindeki boxer cinsi bir köpekti bu. Başı dik, kuyruğu kalkıktı. Köpekler dünyasında, bir aristokrat olduğu her halinden belliydi. Köpek yarışmalarına girmiş, Türünün Birincisi, Klasmanının Birincisi ve hatta Yarışmanın Birincisi gibi madalyalar kazanmıştı. Köpek, Yedinci Campbell's Macinrory Arbuthnot ismini kullanmaktan haz duyardı; sahipleriye, kendisiyle samimileşmeye cüret ettiklerinde, ona kısaca Kai derlerdi. Bu böylece sürdü gitti. Ta ki bir gün Şişko Charlie'nin babası, verandasındaki döküntü salıncakta tembel tembel birasını yudumlarırken, komşunun bahçesindeki palmye ağacından bahçenin çitlerine kadar uzanan bir tasmanın ucunda, bir aşağı bir yukarı, salına salına gezen köpeği görene dek.

“Amma da şapşal bir köpek bu ya,” dedi Şişko Charlie’nin babası. “Tıpkı Donald Duck’ın arkadaşı Goofy’ye benziyor.”

Ve böylece bir zamanların şampiyon köpeği bir anda değişti ve dönüştü. Şişko Charlie için bu hadise sanki köpeği babasının gözlerinden görmek gibi bir şey olmuştu ve şöyle bir düşününce o da “hakikaten de Goofy gibi şapşal bir köpek bu ya!” demişti kendi kendine. Köpek sanki pelüştten yapılmıştı.

Yeni ismin tüm sokak boyunca yayılması çok uzun sürmedi. Yedinci Campbell’s Macinrory Arbutnot’ın sahipleri tüm güçleriyle direndiler, ama nafile. Bir kasırganın karşısına dikilip onu dinmeye ikna etmeye çalışsalar daha çok şansları olurdu. Yoldan geçen yabancılar bile durup, bir zamanların gururlu köpeğini “Merhaba Goofy. Aferin benim şapşal oğlum?” diye sevmeye başlamışlardı. Kısa bir süre sonra sahipleri köpeği artık yarışmalara sokmaz oldular, zira cesaretleri kırılmıştı. “Şapşal bir köpek,” diyordu hakemler, “Goofy gibi...”

İşte böyle. Şişko Charlie’nin babasının verdiği isimler yapışır kalırdı. Acı gerçek buydu.

Şişko Charlie’nin babasının en kötü özelliği bu değildi ama. Büyüdüğü yıllarda, babasının birçok özelliği en kötü seçilmeye adaydı: Gözünün hep dışarıda olması ve ellerinin hiç rahat durmaması –en azından mahallenin kadınları öyle der, babasını annesine şikâyet ederlerdi, sonra da evde kıyamet kopardı–; sigar adını verdiği ve sürekli olarak içtiği o küçük siyah purolar, ki kokuları elini sürdüğü her şeye sinerdi; garip bir çeşit step dansından zevk alması, ki Şişko Charlie bu dansın 1920’li yılların Harlem’inde yarım saatliğine moda olup, sonra gözden düşmüş olduğundan kuşkulanırdı; dünya politikası konusunda mutlak ve giderilmesi imkânsız cehaleti ve bununla birlikte, anlaşıldığı kadarıyla, televizyondaki komedi dizilerinin gerçek insanların gerçek yaşamlarına ve gerçek yaşam mücadelelerine yarım saatlik bir pencere açtığına tüm benliğiyle inanması. Şişko Charlie’ye göre bunların hiçbiri tek

başına babasının en kötü özelliği değildi, ama teker teker her biri en kötüye kendisince bir katkı yapardı.

Şişko Charlie'nin babasının en kötü özelliği, utanç verici olmasıydı.

Elbette herkes anasından, babasından utanır. İşin olmazsa olmazıdır bu. Ana-baba olmanın doğasında, sadece var olarak utanç vermek vardır; aynı şekilde, belli yaştaki çocuklar da doğaları gereği, ana babaları sokakta onlarla konuşmaya yeltense bile utançtan yerin dibine geçerler.

Gelgelelim, Şişko Charlie'nin babası bu işi ince bir sanat haline getirmişti ve Şişko Charlie'ye en basitinden tutun da –mesela Şişko Charlie'nin ıpslak bir yatağa girdiği günü unutmaması mümkün değildi– en çetrefillisine kadar eşek şakaları yapmaktan ne kadar zevk alıyorsa, onu utandırmaktan da bir o kadar hoşlanırdı.

“Nasıl yani?” diye sordu Şişko Charlie'nin nişanlısı Rosie, bir akşam. Normalde babasından hiç bahsetmeyen Şişko Charlie, yaklaşmakta olan düğünlerine babasını da davet etmenin neden çok ama çok kötü bir fikir olduğunu anlatmaya çalışıyor ama pek de beceremiyordu. O sırada, Güney Londra'daki bir şarap barında oturmaktaydılar. Şişko Charlie, uzun yıllardan beri babasıyla arasına girebilecek en iyi iki şeyin dört bin mil ile Atlantik okyanusu olduğuna kanaat getirmiş durumdaydı.

“Bak şimdi...” dedi Şişko Charlie ve maruz kaldığı aşağılanmaları sırayla aklından geçirirken, ayak parmaklarının gayri ihtiyari kıvrıldığını hissetti. İçlerinden birini seçti. “Şey, bir defasında, ben çocukken, okul değiştirdiğimde babam bana, üstüne basa basa, çocukken ‘Başkanlar Günü’nü nasıl hevesle beklediğini anlatmıştı, çünkü bir kanun varmış ve o kanun uyarınca o gün okula en sevdikleri başkanın kıyafetleriyle giden çocuklara kocaman bir torba şeker verilirmiş.”

“Aa. Ne iyi bir kanunmuş o,” dedi Rosie. “Keşke İngiltere’de de öyle bir kanun olsa.” Rosie Birleşik Krallık’ın dışına hiç çık-

mamıştı; tabii bir defasında genç tatilciler kulübüyle bir adaya yaptığı seyahati saymazsanız ki, Rosie bu adanın Akdeniz’de bir yerlerde olduğuna yemin edebilirdi. Coğrafyası pek iyi olmasa da, sıcak kahverengi gözleri ve iyi bir kalbi vardı Rosie’nin.

“Hayır efendim, hiç de iyi bir kanun değil. Hatta öyle bir kanun yok. Tamamen babamın uydurması. Zaten bir sürü eyalette Başkanlar Günü’nde okullar tatil olur, tatil olmayan eyaletlerde de en sevdiğin başkan gibi giyinmek diye bir adet yoktur. Başkan gibi giyinmiş çocuklara ne kongre kararı gereği kocaman bir torba şeker verilir ne de ilerleyen yıllarda, ortaokul ve lisede ne kadar popüler olacağın, tamamıyla hangi başkan gibi giyineceğine bağlıdır. Sıradan, silik tipler ilk akla gelen başkanlar gibi giyinirler; Lincoln, Washington veya Jefferson gibi... Ama John Quincy Adams veya Warren Gamaliel Harding veya işte öyle daha az bilinen başkanlar gibi giyinenler ileride çok popüler tipler olurlar. Ve Başkanlar Günü’nden önce bu konudan bahsetmek uğursuzluk getirir. Ya da daha doğrusu, uğursuzluk filan getirmez de, babam öyle demişti.”

“Kızlı erkekli herkes mi başkanlar gibi giyiniyormuş?”

“Tabii, ne sanmıştın? Erkekler de, kızlar da. Dolayısıyla ben de Başkanlar Günü’nden evvel bir hafta boyunca, en doğru başkanı seçebilmek için Dünya Ansiklopedisi’nden başkanlar hakkında okunabilecek her şeyi okudum.”

“Babanın seni kandırıyor olabileceği hiç mi aklına gelmedi?”

Şişko Charlie başını salladı. “Babam sana kafayı taktığında aklına öyle bir şey gelmez, gelemaz. Dünyanın en iyi yalancısıdır o. İnandırıcıdır.”

Rosie, Chardonnay şarabından bir yudum aldı. “Peki sonunda okula hangi başkan olarak gittin?”

“Taft. Yirmi yedinci başkan. Babamın bir yerlerden bulduğu kahverengi bir takım elbiseyi giydim. Pantolonun paçalarını kıvırdım, önüme de bir yastık sokuşturdum. Yüzüme bir